

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๔ (สุราษฎร์ธานี)

โทรศัพท์ ๐ ๗๗๒๗ ๒๗๘๙

ที่ ทส ๐๒๐๕ (๑๔) ๒๓๐

ส่วนเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

โทรสาร ๐ ๗๗๒๗ ๒๕๘๔

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ส่วนสิ่งแวดล้อม

เลขที่รับ 431

วันที่ ๒๖ ก.ค. ๒๕๖๕

เรื่อง ส่งรายงานสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤต ครั้งที่ ๕ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
(แม่น้ำปากพนัง)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตามที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๔ (สุราษฎร์ธานี) ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแหล่งน้ำพื้นที่วิกฤต ภายใต้โครงการลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤตและจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลัก ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งนี้ได้เลือกพื้นที่ “แม่น้ำปากพนัง” ซึ่งเป็นต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัด ในเขตตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด ไหลผ่านอำเภอชะอวด อำเภอเชียรใหญ่ และมีสาขาจากอำเภอหัวไทร ไหลมารวมกันที่บ้านปากแพรก กลายเป็น แม่น้ำปากพนังไหลลงสู่อ่าวไทย มีโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการโดยกรมชลประทาน โดยสำนักงานฯ ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อหาแนวทางในการจัดการและการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น โดยมีพื้นที่ดำเนินงานซึ่งมีจุดเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤต จำนวน ๑๐ สถานี นั้น

ในการนี้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๔ (สุราษฎร์ธานี) ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งรายงานสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำฯ ดังกล่าว รายละเอียดผลการตรวจวัดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

☐	ส่วนอำนวยการ
☒	ส่วนสิ่งแวดล้อม
☐	ส่วนทรัพยากรธรรมชาติ
☐	ส่วนเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ
☐	ส่วนประชาสัมพันธ์

(นางเดือนฉาย วงศ์ประชา)

ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม

๑) ด่วน พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท.

- พันตรีพรหม พันธ์พนา

๒) ด่วน

(นายอิสรา ลิ่มวงศ์)

ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม

(นายยงยุทธ พันธ์อังกูร)

ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๔ (สุราษฎร์ธานี)

๑) ด่วน พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท.

- พันตรีพรหม พันธ์พนา

- พันตรีพรหม พันธ์พนา

พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท. พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท.

พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท. พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท.

พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท. พ.อ.ส.น.ท.อ.น.ท.

- พันตรีพรหม พันธ์พนา

(นายชัชชนันท์ ทองแก้ว)

"No Gift คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล"

(นางสาวจุฑาทิพร ชูคำ)

เจ้าพนักงานธุรการ

การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี)

แม่น้ำปากพนัง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัด ในเขตตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด ไหลผ่านอำเภอชะอวด อำเภอเชียรใหญ่ และมีสาขาจากอำเภอหัวไทร ไหลมารวมกันที่บ้านปากแพรก กลายเป็น แม่น้ำปากพนังไหลลงสู่อ่าวไทย ในอดีตลุ่มน้ำปากพนัง มีความอุดมสมบูรณ์ทางเกษตรกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ ซึ่งเปรียบเสมือนอู่ข้าว อู่น้ำ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช และยังมีความสำคัญทางด้านพาณิชยกรรม ซึ่งเป็นเส้นทางในการลำเลียงสินค้าออกสู่ทะเลเพื่อติดต่อกับเมืองอื่นๆ ทั้งในและนอกประเทศ มีโครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการโดยกรมชลประทาน

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) เลือกพื้นที่ แม่น้ำปากพนัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลคุณภาพน้ำในการนำไปปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพน้ำ วางแผนการบริหารจัดการน้ำ และเป็นข้อมูลช่วยในการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนหาแนวทางการจัดการคุณภาพน้ำร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน

พื้นที่ดำเนินงาน เพื่อการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤตแม่น้ำปากพนัง มีจำนวน 10 สถานี ได้แก่

ตารางแสดงที่ตั้งจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

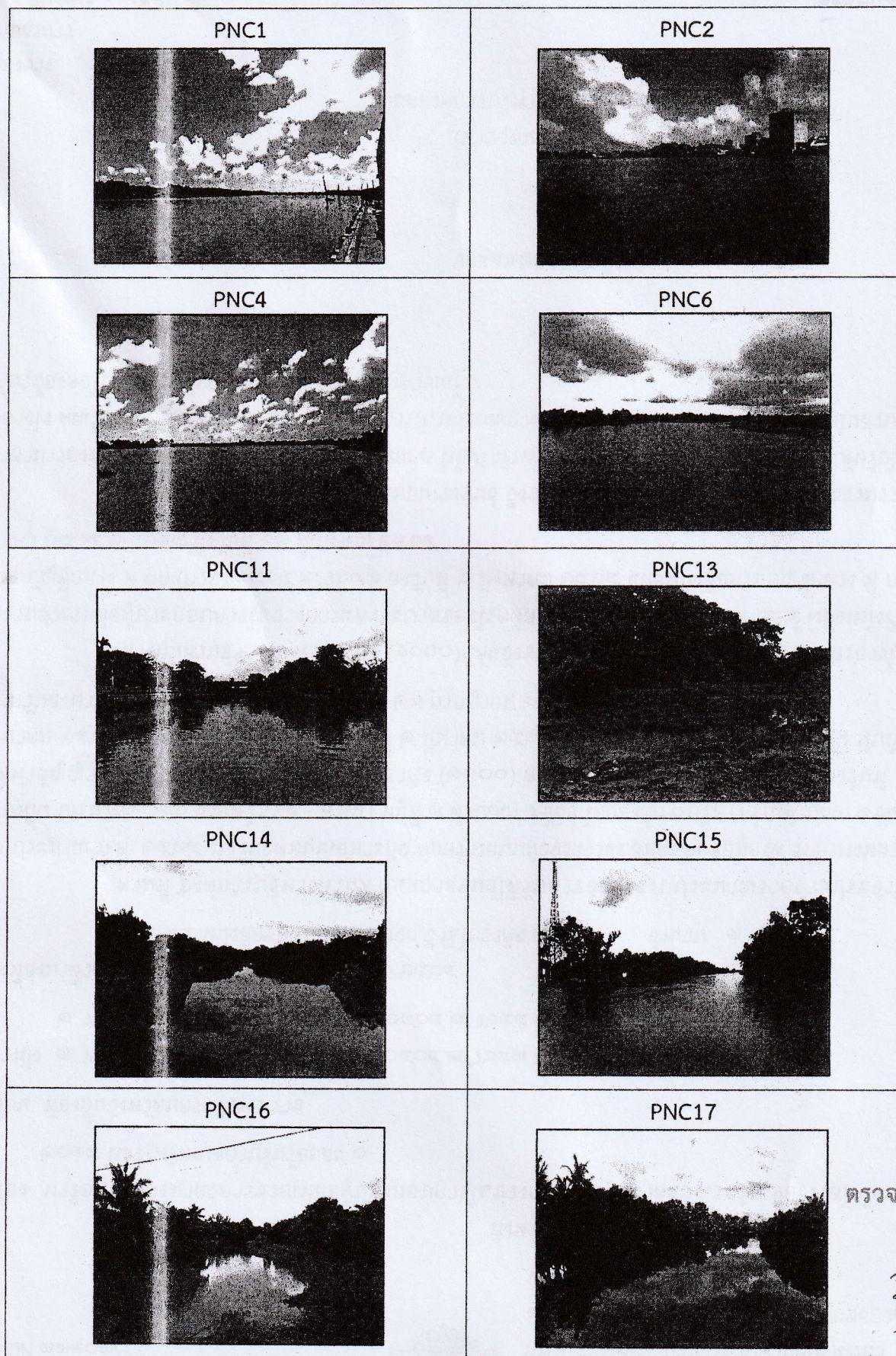
รหัส	รายละเอียดสถานี	พิกัด X	พิกัด Y
PNC1	ปากแม่น้ำ กม.0 ต.ปากพนังฝั่งตะวันตก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช	628741	926435
PNC2	ท่าเรือข้ามฟาก ทม.ปากพนัง ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช	631979	922887
PNC4	บริเวณเหนือเขื่อนประดู่ระบายน้ำอุทกวิद्याประสิทธิ์ ต.หูล่อง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช	632728	919668
PNC6	ศาลาสันติชัย ต.เชียรใหญ่ อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	626577	903694
PNC11	คลองชะอวด เขตเทศบาลตำบลชะอวด ต.ชะอวด อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช	609619	880640
PNC13	ท้ายเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช	602221	873577
PNC14	เหนือเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช	600248	872537
PNC15	ประดู่ระบายน้ำคลองค้อง ต.แม่เจ้าอยู่หัว อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	622738	893501
PNC16	สะพานข้ามคลองเชียรใหญ่ ต.เชียรใหญ่ อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช	625592	903303
PNC17	สะพานข้ามคลองบางไทร ต.บางศาลา อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช	631129	912948

ตรวจแล้วถูกต้อง

(นางสาวจุฑาทพร ชูคำ)
 เจ้าพนักงานธุรการ

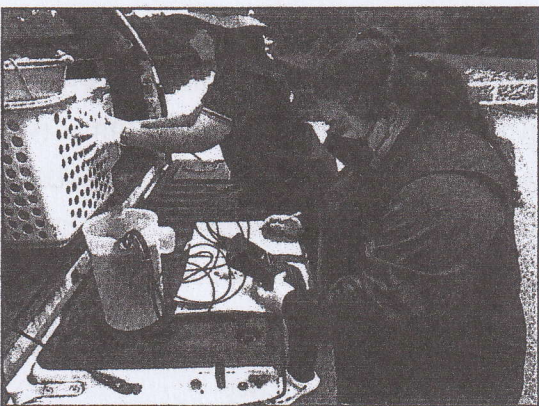
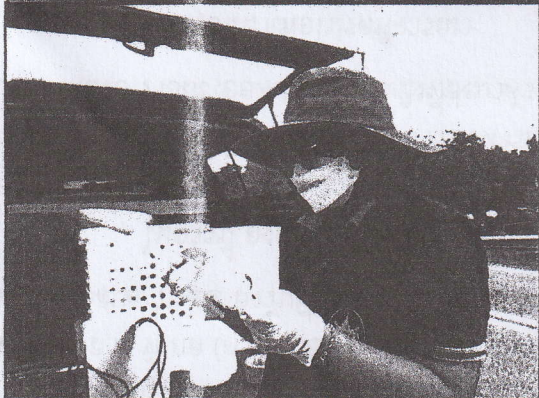
ภาพแสดงที่ตั้งบริเวณจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

ตรวจแล้วถูกต้อง

[Signature]

ภาพการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำพื้นผิวที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

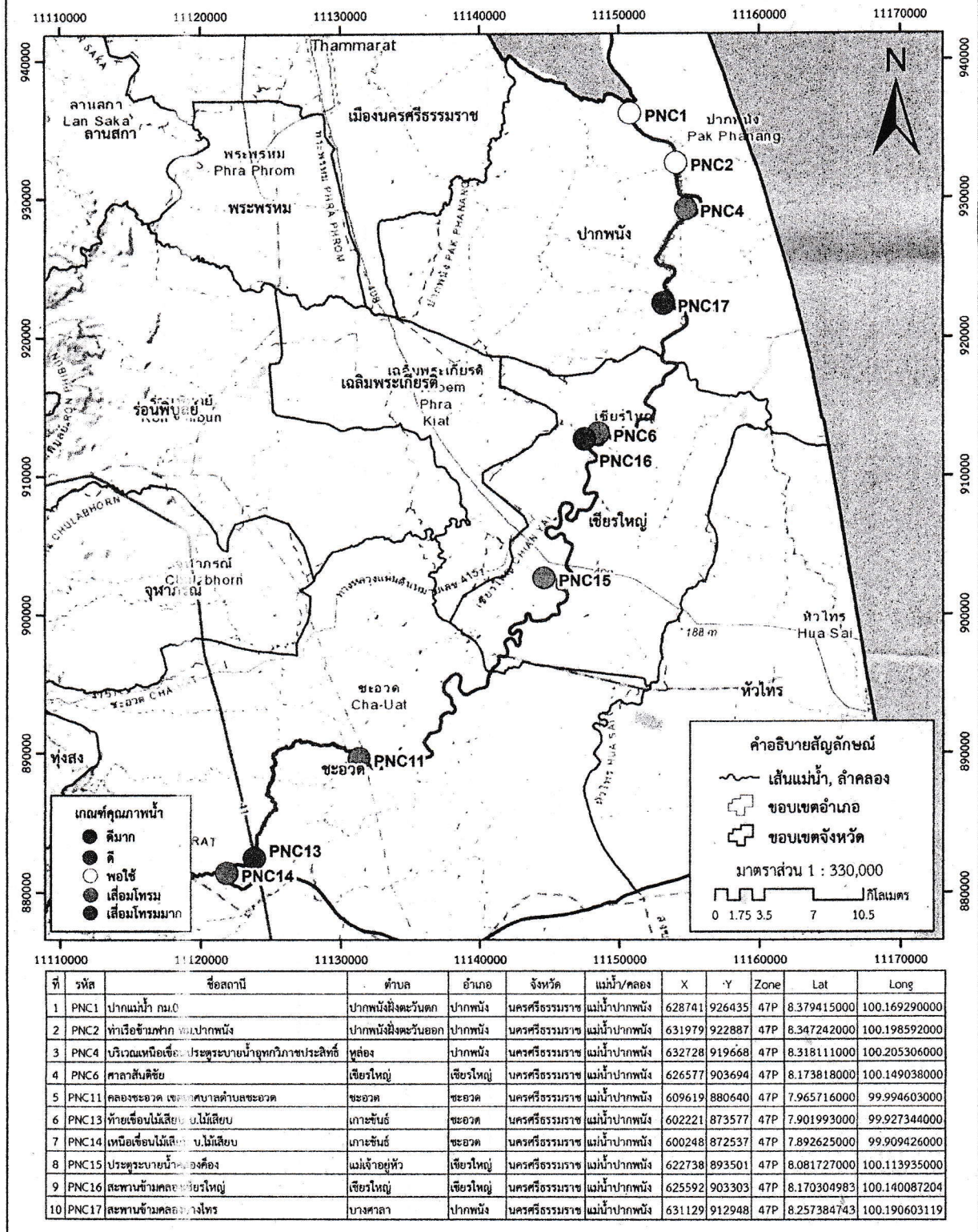

ตรวจแล้วถูกต้อง

(Signature)

(นางสาวจุฑาพร ชูคำ)
เจ้าพนักงานธุรการ

แผนที่แสดงจุดตรวจวัดและผลคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช
ครั้งที่ 5 ปีงบประมาณ 2565 เขตพื้นที่รับผิดชอบ สสภ.14 (สุราษฎร์ธานี)

ตรวจแล้วถูกต้อง

(Signature)

(นางสาวจุฑาพร ชูคำ)
เจ้าพนักงานธุรการ

รายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช
ครั้งที่ 5 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 วันที่ 19 - 26 พฤษภาคม 2565

จุดเก็บ	ออกซิเจนละลาย (DO) (mg/L)	ค่าความสกปรก (BOD) (mg/L)	Total Coliform Bacteria (TCB) (MPN/100 ml)	Fecal Coliform Bacteria (FCB) (MPN/100 ml)	แอมโมเนีย (NH ₃ -N) (mg/L)	ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน WQI	เกณฑ์คุณภาพน้ำตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI)	สรุปคุณภาพน้ำโดยรวม
PNC1	4.25	1.00	5,400	2,400	< 0.06	64	พอใช้	65 (พอใช้)
PNC2	3.80	0.70	5,400	2,400	< 0.06	65	พอใช้	
PNC4	2.35	0.80	5,400	3,500	< 0.06	59	เสื่อมโทรม	
PNC6	2.80	0.60	92,000	3,500	< 0.06	57	เสื่อมโทรม	
PNC11	6.45	1.00	16,000	5,400	< 0.06	60	เสื่อมโทรม	
PNC13	8.50	0.20	16,000	1,300	< 0.06	73		
PNC14	6.40	0.70	54,000	2,400	< 0.06	60	เสื่อมโทรม	
PNC15	1.75	1.10	430	78	0.1	58	เสื่อมโทรม	
PNC16	3.44	1.10	790	330	0.1	71		
PNC17	4.55	1.20	790	170	0.1	84		
	≥ 4.0	≤ 2.0	≤ 20,000	≤ 4,000	≤ 0.5	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3		
ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI)								
เกณฑ์คุณภาพน้ำ (สีแสดงคุณภาพน้ำ)					คะแนนรวม			
					91 - 100			
					71 - 90			
พอใช้					61 - 70			
เสื่อมโทรม					31 - 60			
					0 - 30			

หมายเหตุ : ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3

ตรวจแล้วถูกต้อง

(นางสาวจุฑาพร ชูคำ)
เจ้าพนักงานธุรการ

ตารางสรุปบริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำ สาเหตุและแนวทางการแก้ไข
ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช
ครั้งที่ 5 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

บริเวณที่เป็นปัญหา	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
(PNC2) ท่าเรือข้ามฟาก ทม.ปากพนัง ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช (PNC4) บริเวณเหนือเขื่อนประดู่ระบาย น้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์ ต.หูล่อง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช (PNC6) ศาลาสันติชัย ต.เชียรใหญ่ อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PNC15) ประดู่ระบายน้ำคลองค้อ ต.แม่เจ้าอยู่หัว อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PNC16) สะพานข้ามคลองเชียรใหญ่ ต.เชียรใหญ่ อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช ทั้ง 5 สถานี มีค่า DO น้อยกว่าหรือ เท่ากับ 4.0 มิลลิกรัมต่อลิตร	น้ำเสียจากชุมชน พื้นที่เกษตรกรรม	- อปท.ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำ ผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชน ไม่ปล่อยน้ำ เสียลงแหล่งน้ำโดยตรง และติดตั้งถังดักไขมันแต่ละ ครัวเรือน - ขอความร่วมมือประชาชนรื้อน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือ สิ่งของต่าง ๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง - อปท.พิจารณาให้มีแนวกันชนริมตลิ่ง เพื่อช่วยลด มลพิษทางน้ำ - อปท. ในพื้นที่ควรสำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ และควบคุมกำกับให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ตลอดจน พิจารณา เร่งดำเนินการเรื่องระบบบำบัดน้ำเสีย
(PNC6) ศาลาสันติชัย ต.เชียรใหญ่ อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช (PNC14) เขื่อนเขื่อนไม้เสียบ บ.ไม้เสียบ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช ทั้ง 2 สถานี มีค่า TCB มากกว่าหรือ เท่ากับ 20,000 MPN/100 ml	น้ำเสียจากชุมชน พื้นที่เกษตรกรรม	- อปท.ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำ ผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชน ไม่ปล่อยน้ำ เสียลงแหล่งน้ำโดยตรง และติดตั้งถังดักไขมันแต่ละ ครัวเรือน - ขอความร่วมมือประชาชนรื้อน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือ สิ่งของต่าง ๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง - อปท.พิจารณาให้มีแนวกันชนริมตลิ่ง เพื่อช่วยลด มลพิษทางน้ำ - ควรมีการสำรวจและติดตามกำกับไม่ให้สิ่งปฏิกูล ปนเปื้อนลงแหล่งน้ำ ตลอดจนบ้านเรือนที่อยู่ริมน้ำควรมี ระบบบำบัดน้ำเสียจากสิ่งปฏิกูล และตรวจสอบการเลี้ยง สัตว์ใกล้แหล่งน้ำ

ตรวจแล้วถูกต้อง

(นางสาวจุฑาพร ชูคำ)
เจ้าพนักงานธุรการ

บริเวณที่เป็นปัญหา	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
(PNC11) คลองชะอวด เขตเทศบาล ตำบลชะอวด ต.ชะอวด อ.ชะอวด - จ.นครศรีธรรมราช มีค่า FCB มากกว่าหรือเท่ากับ 4,000 MPN/100ml	น้ำเสียจากชุมชน พื้นที่เกษตรกรรม	- อปท.ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำ ผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชน ไม่ปล่อยน้ำ เสียลงแหล่งน้ำโดยตรง และติดตั้งถังดักไขมันแต่ละ ครัวเรือน - ขอความร่วมมือประชาชนรึมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือ สิ่งของต่าง ๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง - อปท.พิจารณาให้มีแนวกันชนริมตลิ่ง เพื่อช่วยลด มลพิษทางน้ำ - ควรมีการสำรวจและติดตามกำกับไม่ให้สิ่งปฏิกูล ปนเปื้อนลงแหล่งน้ำ ตลอดจนบ้านเรือนที่อยู่ริมน้ำควรมี ระบบบำบัดน้ำเสียจากสิ่งปฏิกูล และตรวจสอบการ เลี้ยงสัตว์ใกล้แหล่งน้ำ

ตรวจแล้วถูกต้อง

(นางสาวจุฑาพร ชูคำ)
เจ้าพนักงานธุรการ

การกำหนดประเภทแหล่งน้ำผิวดิน

ประเภทแหล่งน้ำ	แหล่งน้ำการใช้ประโยชน์
ประเภทที่ 1	ได้แก่ แหล่งน้ำที่คุณภาพน้ำมีสภาพตามธรรมชาติโดยปราศจากน้ำทิ้งจากกิจกรรมทุกประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติก่อน (2) การขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตระดับพื้นฐาน (3) การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำ
ประเภทที่ 2	ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ (3) การประมง (4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ
ประเภทที่ 3	ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การเกษตร
ประเภทที่ 4	ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยไม่ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน (2) การอุตสาหกรรม
ประเภทที่ 5	ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการคมนาคม

แหล่งที่มา : ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 16 ง ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2537 เผยแพร่ใน http://www.pcd.go.th/info_serv/reg_std_water05.html

ตรวจแล้วถูกต้อง

(นางสาวจุฑาพร ชูดำ)
เจ้าพนักงานธุรการ

สรุปคุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต แม่น้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำปากพนัง ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2542 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 72 ง วันที่ 9 กันยายน 2542 กำหนดให้แม่น้ำปากพนัง ช่วงตั้งแต่ปากแม่น้ำปากพนัง บ้านปากทะเล ต.ปากพนังฝั่งตะวันออก อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 0) จนถึงแม่น้ำปากพนังท้ายเขื่อนไม้เสียบบริเวณโครงการชลประทานคลองไม้เสียบ บ้านไม้เสียบ ต.เกาะขันธ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (กม.ที่ 109) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

คุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพิจารณาตามดัชนีคุณภาพน้ำ แหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index, WQI) พบว่าคุณภาพน้ำสถานี PNC13, PNC16 และ PNC17 อยู่ในเกณฑ์ดี สถานี PNC1 และ PNC2 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนสถานี PNC4, PNC6, PNC11, PNC14 และ PNC15 อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม โดยรวมคุณภาพน้ำพื้นที่วิกฤต อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าแนวโน้มคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (WQI เฉลี่ยเท่ากับ 65)

ตรวจแล้วถูกต้อง

(นางสาวจุฑาพร ชูคำ)
เจ้าพนักงานธุรการ